

В цикловій комісії соціально-економічних дисциплін працюють два гуртки:

Економічний гурток – «Економічна грамотність» — спрямований на вивчення фінансової грамотності, бізнес-планування, основ менеджменту та маркетингу, аналізу ринку та розробку студентських бізнес-проектів. (керівник – викладач Нагаєць В.Ю.)

Соціологічний гурток – «Соціальна грамотність» — присвячений формуванню у студентів критичного мислення, розуміння суспільних процесів та розвитку практичних навичок адаптації й взаємодії в сучасному суспільстві; розумінню прав та обов'язків громадянина, а також фінансової та цифрової безпеки. (Керівник – Голіш Г.П.)

Результати роботи гуртка «Економічна грамотність»

План роботи гуртка

№ з/п	Дата	Короткий зміст заняття	Тривалість заняття	Відмітка про виконання
1	22.10.25	Гроші у нашому житті. Закон грошового обігу. Сутність, еволюція форм та функції грошей.	2 год.	
2	19.11.25	Фінансова грамотність та фінансове планування. Як створити особистий бюджет. Розробка фінансового плану.	2 год.	
3	17.12.25	Психологічні пастки у фінансах, теорія поведінки споживача. Корисність і попит. Економічна культура населення.	2 год.	
4	21.01.26	Кредитна історія. Як уникнути «боргової ями». Банківські картки, кешбек, бонуси, перекази. Інтернет-банкінг, мобільні додатки, безпека онлайн-платежів.	2 год.	
5	18.02.26	Оцінка фінансової вигоди різних пропозицій (кредит vs заощадження). Поняття фінансової піраміди та шахрайства. Небанківські фінансово-кредитні установи.	2 год.	
6	18.03.26	Базові інструменти: депозити, облігації, акції, крипто валюти.	2 год.	
7	22.04.26	Вартість робочої сили в Україні. Реальна заробітна плата. Міграція молоді.	2 год.	
8	20.05.26	Циклічність розвитку економіки та сучасні економічні кризові явища.	2 год.	

Звіт про роботу гуртка

22.10.25 р. Тема: Гроші у нашому житті. Закон грошового обігу. Сутність, еволюція форм та функції грошей.

Згідно плану роботи гуртка, більш докладно було розглянуто тему еволюції, сутності та функції грошей; закон грошового обігу та роль грошей в житті людини та суспільства.

Студентка гр. МЕН- 22 1/9 Мала Олександра підготували доповідь «цікаві факти про гроші».

19.11.25 р. Тема: Фінансова грамотність та фінансове планування. Як створити особистий бюджет. Розробка фінансового плану.

Основні результати та підсумки:

- 1. Опрацьовано основи фінансової грамотності та планування:**
 - Розглянуто роль фінансової грамотності як ключової життєвої навички для досягнення матеріальної стабільності та незалежності.
 - Визначено принципи постановки фінансових цілей за методологією **SMART** (короткострокові, середньострокові та довгострокові).
- 2. Опановано методику створення особистого (родинного) бюджету:**
 - Вивчено класичні моделі розподілу доходів (зокрема правило **50/30/20**: 50% — базові потреби, 30% — бажання/дозвілля, 20% — заощадження та інвестиції).
 - Розглянуто інструменти обліку доходів і витрат (мобільні додатки, табличні процесори, метод "конвертів") та методи оптимізації щомісячних витратків.
- 3. Розроблено алгоритм формування фінансового плану:**
 - Опрацьовано етапи створення подушки фінансової безпеки (резервного фонду на 3–6 місяців обов'язкових витрат).

- Покроково розібрано структуру індивідуального фінансового плану: від аудиту поточного стану (активи/пасиви) до вибору інструментів інвестування та захисту капіталу.

Висновок:

Учасники гуртка засвоїли практичні навички складання особистого бюджету, навчилися аналізувати власні грошові потоки та розробили базовий алгоритм побудови довгострокового фінансового плану для досягнення власних цілей.

17.12.25 р. Тема: Психологічні пастки у фінансах, теорія поведінки споживача. Корисність і попит. Економічна культура населення.

Основні результати та підсумки:

1. Досліджено психологічні пастки у фінансах:

- Розглянуто основні когнітивні упередження, що впливають на прийняття фінансових рішень (ефект упередження статусу-кво, пастка незворотних витрат, "ілюзія контролю" та імпульсивні покупки).
- Визначено практичні інструменти для уникнення емоційних рішень під час управління власними заощадженнями.

2. Опрацьовано теорію поведінки споживача:

- Проаналізовано поняття **корисності** (граничної та сукупної) та її прямий зв'язок із формуванням індивідуального та агрегованого **попиту**.
- Розглянуто закон спадної граничної корисності та принципи раціонального вибору споживача в умовах обмеженого бюджету.

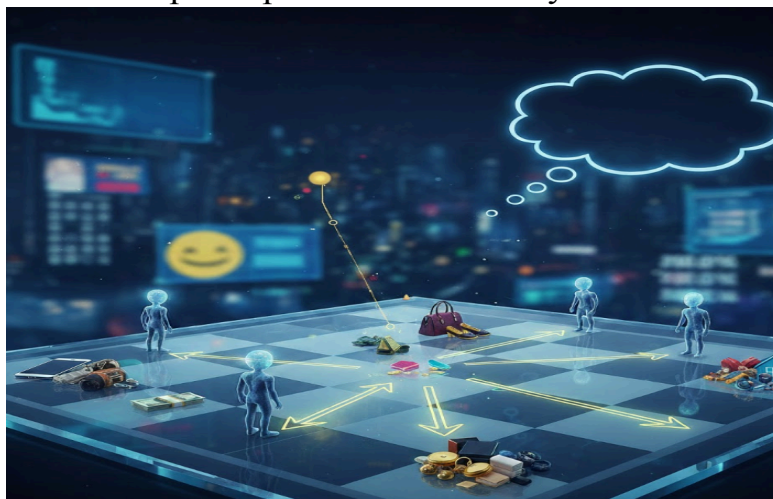
3. Обговорено економічну культуру населення:

- Визначено рівень фінансової грамотності як базову складову економічної культури суспільства.
- Сформульовано ключові маркери відповідальної споживчої поведінки (критичне аналізування реклами, довгострокове планування, інвестиції у власний людський капітал).

Висновок:

Учасники гуртка засвоїли механізми раціонального прийняття фінансових рішень, навчилися ідентифікувати психологічні маніпуляції та

маркетингові пастки, а також поглибили розуміння фундаментальних мікроекономічних категорій корисності та попиту.

21.01.26 р. Тема: Кредитна історії. Як уникнути «боргової ями». Банківські картки, кешбек, бонуси, перекази. Інтернет-банкінг, мобільні додатки, безпека онлайн-платежів.

Основні результати та підсумки:

1. Досліджено інститут кредитної історії та шляхи запобігання "борговій ямі":
 - З'ясовано порядок формування та перевірки кредитного рейтингу через Бюро кредитних історій (УБКІ).
 - Визначено правила безпечного користування кредитними коштами, механізми виходу з фінансової скрути (реструктуризація, рефінансування) та способи уникнення надмірного боргового навантаження.
2. Опрацьовано функціонал банківських карток та платіжних систем:
 - Розглянуто види банківських карток (дебетові, кредитні, віртуальні) та особливості використання пільгового періоду (грейс-періоду).
 - Проаналізовано економічну вигоду від використання програм лояльності (кешбек, бонусні бали) та умови здійснення внутрішньодержавних і міжнародних грошових переказів.
3. Засвоєно правила користування цифровим банкінгом та безпеки онлайн-платежів:
 - Вивчено можливості сучасних мобільних додатків та інтернет-банкінгу для контролю власних фінансів.
 - Сформульовано ключові правила кібербезпеки: використання двофакторної автентифікації (2FA), встановлення лімітів на онлайн-операції, розпізнавання фішингових сайтів та захист PIN-кодів і CVV/CVC.

Висновок:

Учасники гуртка підвищили рівень грамотності у сфері використання сучасних банківських продуктів, опанували навички управління кредитним

ризиком та засвоїли практичні правила захисту власних рахунків від цифрового шахрайства.

18.02.26 р. Тема: Оцінка фінансової вигоди різних пропозицій (кредит vs заощадження). Поняття фінансової піраміди та шахрайства. Небанківські фінансово-кредитні установи.

Основні результати та підсумки:

- 1. Порівняно фінансові стратегії (Кредит vs Заощадження):**
 - Проаналізовано економічну доцільність використання кредитів порівняно із накопиченням власних коштів для різних типів покупок.
 - Визначено ключові параметри оцінки реальної вартості кредиту (ефективна відсоткова ставка, приховані комісії, переплата) та ефект складного відсотка при накопиченні заощаджень.
- 2. Досліджено ризики фінансових пірамід та шахрайства:**
 - Сформульовано основні ознаки фінансових пірамід (гарантування аномально високої доходності, відсутність реального продукту/ліцензії, виплати за рахунок нових учасників).
 - Опрацьовано типові схеми сучасного фінансового шахрайства (фішинг, соціоінженерія, мікрофінансові пастки) та правила кібергігієни й захисту персональних даних.
- 3. Ознайомлено з діяльністю небанківських фінансово-кредитних установ (НФКУ):**
 - Розглянуто специфіку роботи кредитних спілок, страхових компаній, ломбардів та мікрофінансових організацій (МФО).
 - Визначено переваги, ризики та законодавчі особливості регулювання ринку небанківських фінансових послуг.

Висновок:

Учасники гуртка опанували методи порівняльного аналізу кредитування й заощадження, навчилися виявляти ознаки фінансового шахрайства та пірамід, а також підвищили грамотність у сфері взаємодії з небанківськими фінансовими установами.

18.03.26р. Тема: Базові інструменти: депозити, облігації, акції, крипто валюти.

Основні результати та підсумки:

1. Досліджено консервативні інструменти збереження капіталу (Депозити та Облігації):
 - Розглянуто **банківські депозити** як базовий інструмент захисту коштів від інфляції з мінімальним ризиком та гарантуванням повернення.
 - Проаналізовано **облігації** (зокрема ОВДП), їхню купонну доходність, податкові пільги та роль державних гарантій у забезпеченні надійності інвестицій.
2. Опрацьовано інструменти інвестування з високим потенціалом росту (Акції):
 - Вивчено сутність **акцій** як часток у капіталі компаній, джерела отримання прибутку (дивіденди та зростання курсової вартості) та механізми фондового ринку.
 - Розглянуто зв'язок між рівнем ризику та потенційною доходністю під час формування інвестиційного портфеля.
3. Проаналізовано високоризикові та альтернативні активи (Криптовалюти):
 - Ознайомлено з поняттям **криптовалют** та технологією блокчейн.
 - Визначено ключові ризики роботи з цифровими активами: висока волатильність, відсутність законодавчого регулювання у багатьох юрисдикціях, загрози кібербезпеці та ризик втрати капіталу.

Висновок:

Учасники гуртка опанували порівняльний аналіз основних інвестиційних інструментів за критеріями «доходність–ризик–ліквідність» та засвоїли базові принципи диверсифікації для побудови збалансованого інвестиційного портфеля.

22.04.26 р. Тема: Вартість робочої сили в Україні. Реальна заробітна плата. Міграція молоді.

Основні результати та підсумки:

1. **Проаналізовано вартість робочої сили в Україні:**
 - Розглянуто структуру витрат роботодавців на робочу силу (оплата праці, єдиний соціальний внесок, витрати на професійне навчання та безпеку праці).
 - Визначено диспропорції між номінальною вартістю праці в Україні та країнах ЄС, а також вплив структурного дефіциту кадрів на ринку праці.
2. **Досліджено динаміку реальної заробітної плати:**
 - Вивчено відмінність між **номінальною** (грошовим виразом) та **реальною** (купівельною спроможністю) заробітною платою.
 - Оцінено вплив інфляційних процесів, рівня податкового навантаження та темпів економічного відновлення на реальні доходи населення.
3. **Обговорено причини та наслідки міграції молоді:**
 - Проаналізовано ключові push- та pull-фактори зовнішньої та внутрішньої міграції молодих фахівців (рівень оплати праці, безпекові ризики, самореалізація, якість життя).
 - Визначено загрози «витоку мізків» (*brain drain*) для демографічного та економічного потенціалу країни, а також сформульовано пропозиції щодо утримання та повернення молоді (грантові програми, молодіжне підприємництво, створення високотехнологічних робочих місць).

Висновок:

Учасники гуртка опанували методи оцінки купівельної спроможності доходів, дослідили економічні чинники формування вартості праці та визначили стратегічні напрями збереження людського капіталу молоді в Україні.

20.05.26 р. Тема: Циклічність розвитку економіки та сучасні економічні кризові явища.

Основні результати та висновки:

1. Теоретичне осмислення циклічності:

- Учасники дослідили природу економічних циклів (від короткострокових хвиль Китчина до довгих хвиль Кондратьєва).
- Підтверджено, що **економічна криза є природною фазою циклу**, яка не лише руйнує застарілі зв'язки, але й запускає механізми структурного оновлення та технологічного розвитку («творче руйнування»).

2. Аналіз сучасних кризових явищ:

- Проаналізовано специфіку та наслідки останніх світових та національних криз (зокрема фінансово-економічної кризи 2008 року, пандемічного шоку COVID-19 та сучасних геополітичних/воєнних викликів).
- Виявлено, що сучасні кризи мають **комбінований характер** — поєднують фінансові, ресурсно-енергетичні та геополітичні чинники.

3. Особливості кризи в умовах України:

- Окремо розглянуто стійкість економіки України в умовах воєнного стану, механізми релокації бізнесу та роль зовнішньої фінансової допомоги.
- Визначено ключові виклики: інфляційні тиски, дефіцит робочої сили, руйнування інфраструктури та трансформація логістичних шляхів.

4. Практичні рекомендації та антикризове управління:

- Сформульовано основні інструменти державної антикризової політики (монетарне регулювання, фіскальні стимули, підтримка малого та середнього бізнесу).

○ Окреслено пріоритети післявоєнного відновлення: цифровізація, зелена енергетика, інтеграція до європейських ринків та розвиток високотехнологічних галузей.

Практичні здобутки учасників:

- Підготовлено доповіді та презентації за ключовими аспектами теми.
- Проведено дискусійний круглий стіл / дебати щодо ефективності державних заходів у часи криз.

ВИСНОВОК. Протягом (навчального року) діяльність гуртка «Економічна грамотність» була спрямована на формування у здобувачів освіти базових економічних компетентностей, фінансової культури та підприємницького мислення, необхідних для успішної адаптації в сучасному суспільстві.

Гуртківці опанували ключові поняття економіки (бюджет, доходи та витрати, інфляція, депозити, кредити, податки, заощадження, інвестиції).

Здобувачі освіти навчилися складати та аналізувати особистий та сімейний бюджет, орієнтуватися у банківських продуктах, розрізняти раціональні та імпульсивні покупки, а також розпізнавати схеми фінансового шахрайства.

Запланована програма гуртка виконана у повному обсязі. Здобувачі освіти виявили високу зацікавленість у тематиці фінансової самостійності.

На наступний період планується:

Поглибити вивчення тем з інвестування та цифрової економіки (криптовалюта, e-commerce).

Залучити гуртківців до участі у всеукраїнських та міжнародних економічних олімпіадах, турнірах і конкурсах стартапів.

Організувати зустрічі з підприємцями або представниками банківського сектору.